

Tæt på din økonomi

SEGES, virksomhedsøkonomi laver bl.a. også:

Regnskabsanalyser og benchmarking // Afgrødekalkuler // Prisprognoser

Optimal slagtevægt og leveringsstrategi

Af Michael Groes Christensen, specialkonsulent, Seges Innovation.

Vægtgrænserne er sat op, og det giver mulighed for at genoverveje og kalibrere leveringsstrategien.

Højere vægtgrænser

Danish Crown har per 1. januar 2024 hævet vægtmasken med to kilo slagtevægt, så basisvægten hedder 73-99,9 kilo. For de flestes vedkommende giver det mulighed for at øge deres gennemsnitlige slagtevægt med cirka et kilo. Ved en slagtefoderpris på cirka 2,1 kroner/FESv er der cirka fire kroner/gris for hver gang, slagtevægten øges med et kilo, og grisen bliver inden for basisvægten. I tabellen er der vist optimal slagtevægt på individniveau afhængigt af, hvor godt der vejes ud. Selv om der er stor forskel i dækningsbidrag for henholdsvis so- og galtgrise, har de med samme udvejningspræcision indlagt som forudsætning stort set samme optimale slagtevægt på individniveau, selv om der er en stor forskel i DB per gris.

Ved uglelevering af gri-

se skal skæringsslagtevægten sættes fem-seks per kilo slagtekrop lavere end den optimale. De fem-seks kilo slagtekroptilvækst er det, besætningen forventer i tilvækst mellem hver levering.

Hvis man ikke bruger ret meget tid til udvejning, bør optimal slagtevægt på individniveau sænkes med cirka tre kilo, ellers vanker der for meget overvægtsfradrag ved ikke at bruge tid på at veje. Det koster på bundlinjen at øge sikkerhedsmarginen til overvægtsgrænsen. Men det er tankevækkende, at der er dobbelt så højt marginal DB per 1.000 kvadratmeter produktionsareal ved at bruge tid på at veje sogrise ekstra godt ud i forhold til galtgrise. Så hvis indsatsen til ekstra god udvejning skal prioriteres, så læg hovedvægten på sogrise - og høj slagtevægt på disse.

Udvejning af grise

Det er ikke helt nemt at 'udregne' en gris' slagtevægt ud fra levende vægt. Større grise er dagaktive, og det mønster sætter sig i vægten i løbet af dagen.

En gris spiser mellem 3,3-4,2 FESv/dag omkring 115

kilo levende vægt og drikker cirka 2,5 gange vand denne mængde. I løbet af et foderdøgn optager en gris på denne størrelse mellem 11-15 kilo per døgn, mens den netto kun tager cirka 1,2-1,4 kilo på i levende vægt. Det store vægtindtag i føde og vand kan have store udsving i løbet af døgnet, også selv om indtaget kan deles mellem tre-fire måltider selv ved ad libitum-fodring.

Fakta

- At veje grise for at finde ud af, om de er leveringsklare, bør helst foregå i samme tidsrum hver gang. I ad libitum-fodrede besætninger er der op til 4-5 kilo i døgnvariation på grisens vægt. I besætninger, hvor man ved, hvornår grisene optager føde, kan variationen sænkes til cirka 2,4 kilo over døgnet, hvis der måles fast enten før eller efter fodring. Begge tal inkluderer en forventet daglig reel vægtforøgelse på cirka 1,2 kilo levende vægt per døgn.

To forsøg viser det samme. Mindst vægt om morgenen, højest om aftenen. Renses for den 'daglige tilvækst', viser to kilder forskel på mellem 0,9-1,4 kilo i dagligt vægtudsving og cirka tre kilo. Forskellen i de to kilder kan forklares med, at i den med lavest udsving er alle grise kun vejet cirka fire gange, og det er lige inden foderindtag (storstier med vægt). Den høje døgnvariation stammer fra timevejninger, det vil sige, at grise er vejet både før og efter foderindtag, og det giver to-tre gange mere 'døgnvariation' i levende vægt. Døgnvariationen oplyst er uden den gennemsnitlige daglige tilvækst på cirka 1,2 kilo/dag. At veje grise til slagtning i et restriktivt fodringssystem er derfor bedre/mere præcist end i et ad libitum-system, fordi vejningen kan gøres før eller efter en fodring, hvorved usikkerheden på grisens reelle vægt mindskes. For grise vejet om morgenen før levering forventes en reel faktor på cirka 1,33 for galtgrise og sogrise og 1,36 for hangrise fra slagtevægt til levende vægt.

Økonomisk konsekvensberegning af køn og udvejningspræcision

Type gris	Sogris	Sogris	Sogris	Galtgris	Galtgris	Galtgris
Arbejde lagt i udvejning af grise til slagtning	Meget lidt vejning	Noget vejning	Vejning alle	Meget lidt vejning	Noget vejning	Vejning alle
Optimal slagtevægt i kg individniveau, kg per gris	95,5	96,5	98,5	94,5	95,5	97,5
Gns. slagtevægt alle grise	88,5	88,9	89,5	89,3	89,8	90,9
Forskel galtgrise/sogris ved samme arbejde lagt i udvejning				-1,0	-1,0	-1,0
Maksimalt DB per gris ved optimal individslagtevægt	212	218	225	146	149	153
Gns. DB per solgt gris	167	170	173	115	116	118
DB årligt per 1 000 kvm P-areal i 1.000 kr.	998	1.015	1.030	687	696	708
DB forskel som konsekvens af arbejde lagt i udvejning i 1.000 kr./år		17	31		8	21